

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 74/2024-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Rastislavom Koutunom, Šoltésovej 2, Bratislava, proti postupu Okresnej prokuratúry Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 1070/06 a proti postupu Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 13T/126/2012 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 1070/06 a postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13T/126/2012. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 60 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bolo 12. marca 2004 vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, úradu justičnej a kriminálnej polície pre spáchanie trestného činu v bode 1 – podvodu podľa § 250 ods. 1, 4, zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) účinného do 31. augusta 1999 a v bode 2 – pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, 5 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Dňa 27. apríla 2007 sa mohol sťažovateľ v súlade s § 208 ods. 1 Trestného poriadku oboznámiť s výsledkami vyšetrovania a následne 18. júna 2007 podala okresná prokuratúra na sťažovateľa a na [REDAKOVANÉ] (pre pomoc pri

spáchaní trestného činu podvodu, pozn.) obžalobu na okresnom súde. Konanie na okresnom súde bolo vedené pod sp. zn. 13T/126/2012. Dňa 9. novembra sa na okresnom súde uskutočnilo hlavné pojednávanie, na ktorom predseda senátu podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o vylúčení sťažovateľa zo spoločného konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 13T/126/2012 na konanie samostatné.

3. Pomerne stručnou a značne neprehľadnou ústavnou sťažnosťou sťažovateľ s poukazom na uvedený stav konania poukazuje tiež na všeobecné závery z judikatúry ústavného súdu týkajúce sa prietáhov v konaní. K okolnostiam napadnutých postupov okresnej prokuratúry a okresného súdu uvádza, že samotné trestné stíhanie od vznesenia obvinenia trvá už takmer dvadsať rokov a po celý čas v sťažovateľovi vyvoláva nepríjemné pocity spojené s úzkosťou a obavou o ďalší osud v súvislosti s trestným konaním. V priebehu rokov sťažovateľ niekoľkokrát nebol prijatý do zamestnania, pretože v širokom okolí bolo verejným tajomstvom, že je proti nemu vedené trestné konanie. Sťažovateľ sa denne zaoberá otázkami, ktoré súvisia s trestným konaním. Samotné správanie sťažovateľa podľa jeho názoru nemalo žiaden vplyv na neprimeranú dĺžku trestného konania a nešlo skutkovo a právne náročnú vec. Okrem toho sťažovateľ ešte uviedol, že neprimeraná dĺžka trestného konania bola zapríčinená aj nečinnosťou okresnej prokuratúry.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Predmetom konania v konaní o ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresnej prokuratúry a okresného súdu došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

6. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

K namietanému postupu okresného súdu:

7. Ako ústavný súd už uviedol, ústavná sťažnosť sťažovateľa je značne neprehľadná. Jednou z okolností, ktoré vyznievajú už na prvý pohľad nelogicky, je tvrdenie sťažovateľa, že ešte v novembri 2022 bolo rozhodnuté o vylúčení konania proti nemu zo spoločného konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 13T/126/2012 na konanie samostatné. Napriek tomu, že sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť o rok neskôr (1. decembra 2023), táto nesmerovala proti postupu súdu vo vylúčenom konaní (sťažovateľ neuviedol ani jeho spisovú značku, pozn.), ale stále proti konaniu vedenému pod pôvodnou spisovou značkou, t. j. 13T/126/2012.

8. Na prekonanie uvedených nejasností ústavný súd kontaktoval okresný súd a zistil, že uznesením okresného súdu sp. zn. 13T/126/2012 z 9. novembra 2022 bolo konanie proti sťažovateľovi vylúčené na samostatné konanie, ktorému bola pridelená spisová značka 1T/62/2022. Následne konanie pod pôvodnou sp. zn. 13T/126/2012 (ktoré pokračovalo už iba proti [REDAKOVANÉ], pozn.) bolo právoplatne ukončené rozhodnutím z 12. decembra 2022. Teda v momente podania ústavnej sťažnosti musel sťažovateľ poznať sp. zn. trestného konania, ktoré stále pokračuje proti nemu, sťažovateľ ale napriek tomu vo svojej ústavnej sťažnosti namietal prietahy v už právoplatne ukončenom konaní (proti inej osobe).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

10. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, IV. ÚS 237/09, II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010, II. ÚS 445/2016, II. ÚS 751/2017, IV. ÚS 632/2018) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

12. Z už uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ svojou ústavnou sťažnosťou napádal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní, ktoré už bolo právoplatne ukončené. Zo skutkových okolností veci, ako ich zistil ústavný súd, je zrejmé, že trestné konanie proti sťažovateľovi stále pokračuje, ale už pod inou spisovou značkou (z dôvodu vylúčenia veci sťažovateľa na samostatné konanie). Ústavný súd v tomto momente ale nemá priestor, aby opravoval petit ústavnej sťažnosti sťažovateľa, najmä s ohľadom na to, že sťažovateľ je zastúpený advokátom. Prípadná výzva na úpravu petitu ústavnej sťažnosti by v tomto kontexte *de facto* znamenala suplovanie úkonov právnej služby zo strany ústavného súdu, čo nie je žiadnym spôsobom akceptovateľné (m. m. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010, II. ÚS 660/2016, I. ÚS 690/2022). Ústavný súd ešte podotýka, že ústavnú sťažnosť na prietahy smerujúcu proti aktuálnemu a stále prebiehajúcemu konaniu by posudzoval komplexne, to znamená, že by, samozrejme, prihliadal aj na dĺžku súdneho konania pred vylúčením konkrétnej veci na samostatné konanie.

13. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a okolností danej veci teda ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohlo dochádzať k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov napadnutým postupom okresného súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa vzhľadom na už uvedené závery pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému postupu okresnej prokuratúry:

14. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti bližšie neuviedol žiadne okolnosti konkrétnej participácie okresnej prokuratúry na prietahoch v napadnutom konaní. Uviedol iba to, že neprimeraná dĺžka trestného konania bola zapríčinená aj nečinnosťou okresnej prokuratúry.

15. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na konanie bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo ako poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty obvineného, sa aj v prípravnom trestnom konaní sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Právna neistota sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní (spravidla vyšetrovateľ, prípadne dozorujúci prokurátor) navrhne podanie obžaloby alebo navrhne v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (I. ÚS 316/2014, I. ÚS 387/2016).

16. Zo samotného skutkového stavu uvedeného sťažovateľom vyplýva, že obžaloba na neho bola podaná približne tri roky od vznesenia obvinenia. Bez ohľadu na to, že obdobie troch rokov prípravného konania samo osebe nemusí predstavovať neprimeranú dĺžku, ústavný súd konštatuje, že ak bola podaná obžaloba, prípravné konanie sa skončilo, a teda nemôže pretrvávajúť právna neistota sťažovateľa týkajúca sa toho, či dozorujúci prokurátor podá na neho obžalobu. V trestnom konaní sa navyše prokurátor po podaní obžaloby stáva stranou v súdnom konaní, a preto nemôže naďalej niesť zodpovednosť za to, ak konajúci súd postupuje vo veci s prietahmi, neefektívne alebo je nečinný.

17. Pretože v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva napadnutým postupom okresnej prokuratúry, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

19. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že mu z obsahu jeho ústavnej sťažnosti nie je zrejmé, či sa postupom podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku domáhal ochrany svojho označeného základného práva, ku ktorému porušeniu malo dôjsť nečinnosťou okresného súdu. Vzhľadom na uvedené (ak sťažovateľ prednostne pred ústavnou sťažnosťou nevyužil zákonom mu priznaný prostriedok na ochranu svojho základného práva) ústavný súd by v takom prípade odmietol sťažovateľom podanú

ústavnú sťažnosť aj z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu